

”Kan Klädesholmen överleva som samhälle trots höga huspriser och höga fastighetsskatter?”

Minnesanteckningar förda vid Framtidsseminariet i Fullmäktigesalen på kommunhuset den 19 januari 2002

Närvarande: (totalt 42 personer)	Ungdomar KKI EFS Betel Röda Korset Redare Företagare	SVC avd 24 Hem och Skola Affärsföreningen Vägföreningen Svenska Kyrkan Stefan Edman & Jan Lindvall
-------------------------------------	--	---

Talare: Karl Frithiofson, fd statssekreterare och landshövding
Hans Ahrén, Arkitektkontor, utredare för Glesbygdverket
Tore Järvengren, stadsarkitekt
Jan-Evert Halldin, kommunalråd
Ann-Sofie Nestor, skärgårdsutvecklare

Klädesholmens Samhällsförening, genom ordförande Bert Olsson, öppnade seminariet och hälsade samtliga välkomna.

Karl Fritiofson började som förste talare och föredrog situationen med fastighetstaxeringen. Denna taxering och skatt är inte någon unik svensk företeelse utan förekommer även i andra delar av världen. Skatten drar in ca 20-25 miljarder om året vilket motsvarar utbetalningarna för barnbidraget. Skatten drabbar inte pensionärer så hårt som man gör gällande i och med takregeln om 5 %

I nuvarande form utgör taxeringen i många fall en skattefri kapitalplacering där exempel finns på mycket höga försäljningsvärden där fastigheterna får mycket låga taxeringsvärden.

Karl Frithiofson har träffat finansministern och fört fram förslag om att taxeringsvärdet bör sättas till 75% av köpesumman vid varje aktuell försäljning, retroaktivt från 1996. Effekten skulle vara omedelbart prisdämpande. Ett annat förslag för att stimulera ett åretruntboende är att införa två skattesatser. En högre för fritidsboende och en lägre för åretruntboende. Och att införa lokala taxeringsnämnder. Boende i kustkommuner i Norge har ingen fastighetsskatt. För information berättade Karl att skatteteknokrater förbereder nästa hustaxering där nyheterna är belägenhetsfaktor och 5 nya köksklasser!

Det behövs ett stort samlat grepp för att få en levande skärgård med ett socialt, kulturellt och ekonomiskt liv.

Hans Ahrén ”förkrossande och vilda intressen som går fram över skärgårdens samhällen och dess kala klippor” I detta citat av Olof Hasslöf ger Hans en samhällssyn av skärgården som rekreationsområde. Citatet är från 40 talet men är inte desto mindre aktuellt. En annan syn finns i Norge, Danmark och Finland, som i sin glesbygdspolitik reglerar detta.

Samhällen splittras upp i och med förväntningar på stora försäljningsvinster. Profittankar, där förmögna människor vill och kommer åt dessa samhällens inbyggda sociala och kulturella värden. Med följd att skärgårdsbonds historia raderas ut i takt med utförsäljningar av fastigheter.

I boplikten finns fördelen och syftet med att upprätta en fast bosättning vilket ger liv och verksamhet i kommunen under hela året. Våra grannländer skiljer på rekreationsområde och produktionsområde i syfte att styra utvecklingen mot levande samhällen.

Norge har en jordförvärvslag som reglerar boendet för fritidsbruk och för åretruntbruk.

Åland har Hembygdsrätt som i sin tillämnning är mycket strikt för köp av fastigheter.

Danmark har en styrning av fritidsboende respektive helårsboende via detaljplanen.

Konsekvensen av våra grannländers agerande i boendefrågan får fastighetspriserna att dämpas och resulterar i att inga lyxhus byggs.

På Koster köps i dag det mesta av fastighetsbeståndet upp av förmögna normmän vilket resulterar i att social service för de åretruntboende utplånas.

Vad göra? Med ökande värden på fastigheterna har våra barn inte råd att ärva eller bo kvar, eller också är förväntningarna stora på höga försäljningspriser.

Och medan vi diskuterar förändras våra kustsamhällen sakta men säkert till rekreationsorter.

Tore Järvengren poängterar i följande punkter kommunens synsätt på samhällsutbyggnad:

- Levande samhällen, inte museum
- Försvara och stärk helårsboendet
- Utveckla varsamt
- Bevara och stärk den värdefulla kulturmiljön
- En god dialog med de boende och med samhällsföreningar
- Skapa intresse och förståelse för det speciella

Det är viktigt med att bevara husens karaktär. Att ombyggnad sker med varsamhet och försiktighet. Magasinens användning inför framtiden är en viktig fråga där vi i dag ser ett ”smygboende”, i strid mot gällande planbeskrivning. Detaljplanerna skall härför aktualiseras där magasinens ändamål tydligt framgår. I arbetet med detaljplanerna kommer Samhällsföreningen på Klädesholmen kommer att få en viktig roll i dess framtidsplanering.

Ann-Sofie Nestor påtalar att EU projekten Leader och Carpe Mare har 80 miljoner i medel ansatta för att utveckla kustsamhällen. Aktuella områden är från Lysekil till Hönö och från kustlinjen och en kilometer in land. Temat är havet och medel finns att söka för en rad olika ändamål.

- Fiske, turism, fritid, kommunikation, IT, utbildning, kultur och natur mm.
- Havsmiljön och faunan i havet mm.
- Näringsverksamhet mm.

Med andra ord ett gyllene tillfälle för den kreativa och initiativrika människan att söka medel till ett projekt som länge legat och grott.

De som fördelar pengarna och bedömer projekten är LAG-gruppen med ordförande Jan-Evert Halldin. Pengar är möjligt att söka ur fonden för att ta fram detaljplanen, tex.

Jan-Evert Halldin pekar på en tid för 15 år sedan då en hetsig debatt om boplikt rasade på Klädesholmen. Debatten delade samhället i två läger. Jan-Evert talade om samhället i punktform med sammanhängande diskussion.

- Mötesplatser
- Kultursatsningar
- Att uppmärksamma befintliga företag
- IT
- Utbildning
- Service och transporter
- Bevara och utveckla
- Uppmärksamma boendet
- EU-stöden
- Opinionsbildning.

Jan-Evert talar om 2000 talets råvara, om kulturmiljön, om havet, om människans vilja att bejaka det nya, om vinden som en framtida industri där ABB har planer på en vindkraftsproduktion och utskeppning från Wallhamn. Och man börjar politiskt att väga en satsning på kustnära vindkraftverk mot arbetstillfällena i Wallhamn.

Efter kaffe med hembakt "holmekaga" och ett livligt diskuterande tar så alla deltagarna plats, arbetar i projektform och presenterar sina resultat under givna teman.

Projektgruppen för Turism och kultur kom i sin sammanfattning fram till att det kulturella arvet speglar livet på Klädesholmen. Hur bröderna Berntsson på 1860 talet utvecklade storbackefisket, blev medaljerade som mycket framgångsrika fiskare i Norge och får därmed stå som modell för företagskulturen på ön.

Det gamla samhället är borta, sillindustrin utvecklas snabbt i tidens krav och en framtida näring och källa till överlevnad är kulturturism. De som tar täten i samhället och styr utvecklingen är de näringar som finns på ön. Konservindustrin, Båtcharter, eventföretag. KIF borde utnyttjas bättre, Röda korslokalen likaså. Här finns utrymme för vävning, kursverksamhet, teater mm.

Projektgruppen för näringsliv och utbildning summerar att befintlig industri är motorn i samhället och det vi diskuterar i dag är framtidens grundförutsättningar för all företagsutveckling där kommunikation och bredband är ett absolut krav. Tankar om en idé och kompetensinventering bland icke året-runtboende framkom som ett förslag i att gynna företagandet på ön.

Näringslivet är i starkt behov av utbildning för att kunna följa tidens krav på kvalitet och maskinutveckling. Och en utbildningsenhet skulle med fördel kunna byggas på Bockholmen vilken kunde ge plats för Chalmers Sjöfartsutbildningar – Sjöfartsgymnasiet – UCT och industrins krav på utbildningar inom tex functional food och datautbildning. Ett turistboende på Klädesholmens villkor skulle gynna företagsklimatet och förlänga turistsäsongen.

Projektgruppen för boende och fritid har förslag om en bostadsstiftelse där hus kan byggas om från enfamilj till tvåfamiljs hus. Detta skulle gynna ungdomsboendet och medel finns att söka ur Carpe Mare. Stiftelsen behöver ett hus att starta med.

En boplikt tar alldeles för lång tid att få igenom. Det vi behöver är en positiv lagstiftning, en individuell fastighetstaxering och vi måste söka alla bidrag som går att få ur EU:s fonder i syfte att hålla vårt samhälle levande.

Det behövs också positiva exempel i samhället för att signalera positiva signaler. Och låt en positiv signal vara den fastighetsägare som blev erbjuden en stor summa för ett magasin, men avböjde, med sin motivationen om framtiden för familj och samhälle.

Hans Arén säger att våra invanda värderingar där vi förväntar oss och blir lockade med allt högre fastighetspriser vid försäljningar, bidrar till en förödande situation för kustsamhällena. Han efterlyser etik, moral och bättre attityder. Det gäller att vända trenden och som exempel finns Karingön där initiativrika öbor gått samman och bildat ett handelshus. På Koster finns ett äldreboende skapat på samma vis.

Sven-Inge Karlsson provocerar kraftigt när han skissar fram en modell på ett utvecklingsbolag för Klädesholmen. Sven-Inge säger att Klädesholmen har ett unikt arv och är ett välkänt varumärke. Sven-Inge hävdar att det som behövs för att utveckla ön i en positiv, levande anda, är pengar och ledarskap genom ett utvecklingsbolag. Ett bolag som äger medel för att kunna styra samhället på ett företagsmässigt vis. Låt utvecklingsbolaget köpa in ett magasin för ombyggnad till vandrarhem, handelshus eller center för distansarbete. Låt hela Bockholmen ingå i samhället Klädesholmen. Bygg en högskola på Bockholmen, ett kontorscentrum. De ideella krafterna räcker inte för att utveckla ön vidare. Låt en proffsig, affärsmässig styrelse utveckla affärsidéer och hjälpa vår befintliga industri med den utveckling de kanske behöver i ett allt mer hårdnande affärsklimat.

Vid pennan / Sören Johansson